

V I Lenin

En av revolutionens kärnfrågor

Frågan om statsmakten är utan tvivel den viktigaste frågan i varje revolution. Vilken klass som innehar makten, det avgör allt. När Delo Naroda, tidningen för det viktigaste regeringspartiet i Ryssland, nyligen (nr 147) beklagade sig över att man på grund av tvister om makten höll på att glömma både frågan om konstituerande församlingen och frågan om brödet, borde man ha svarat socialistrevolutionärerna: skyll er själva. Det är ju just ert partis vacklan och obeslutsamhet som främst är skulden till de ideliga ministerbytena, de ändlösa uppskoven med konstituerande församlingens sammankallande och att kapitalisterna undergrävt de planerade och överenskomna åtgärderna för spannmålsmonopol och för att landet skall få bröd.

Det går inte att kringgå eller skjuta undan frågan om makten, ty just den är huvudfrågan, som bestämmer *allt* i en revolutions utveckling, i revolutionens utrikes- och inrikespolitik. Det är ett obestridligt faktum, att vår revolution "förslösat" ett halvår på vacklan ifråga om makt-systemet; det är ett resultat av socialistrevolutionärernas och mensjevikernas vacklande politik. Dessa partiers politik har sist och slutligen bestämts av småbourgeoisins klasstillning, av dess ekonomiska instabilitet i kampen mellan kapital och arbete.

Hela frågan är nu om de småborgerliga demokraterna har lärt sig något under dessa betydelsefulla, ovanligt innehållsrika sex månader. Om inte, är revolutionen förlorad och endast proletariats segerrika uppror kommer att kunna rädda den. Om svaret däremot är ja, måste man omedelbart börja upprätta en stabil, orubblig makt. Endast en makt, som uppenbart och ovillkorligt bygger på *en majoritet* av befolkningen, kan bli stabil under en folkrevolution, dvs en revolution som reser massorna, majoriteten av arbetarna och bönderna, till aktion. Hittills har statsmakten i Ryssland *de facto* legat i händerna på *bourgeoisie*, som endast varit nödgad att göra partiella eftergifter (för att dagen därpå börja ta tillbaka dem), att ge löften (för att inte uppfylla dem), att söka all slags ursäkter för att skyla över sitt herravälde (för att bedra folket med ett yttre sken av "hederlig koalition") osv, osv. I ord – en folklig, demokratisk, revolutionär regering, i handling – en folkfientlig, antidemokratisk, kontrarevolutionär och borgerlig regering. Det är den motsättning som hittills har existerat och som har varit en källa till maktens fullständiga instabilitet och vacklan, till alla de ideliga ministerbyten, som herrar socialistrevolutionärer och mensjeviker har varit engagerade i med sådan (för folket) ödesdiger iver.

I början av juni 1917 sade jag inför allryska sovjetkongressen att antingen skulle sovjeterna upplösas och dö en ärelös död eller också måste all makt övergå till sovjeterna. Händelserna under juli och augusti har på ett absolut övertygande sätt bekräftat dessa ord. Vilka lögner som än tillgrips av bourgeoisins lakejer, Potresov, Plechanov o a, som kallar maktens faktiska överlämnande till en försvinnande minoritet av folket, bourgeoisin, utsugarna, för en "breddning av grundvalen" för makten, så är det endast sovjetmakten, uppenbart byggd på folkmajoriteten, som kan bli stabil.

Endast sovjetmakt skulle kunna bli stabil, endast den skulle det vara omöjligt att störta ens i den stormigaste revolutions stormigaste ögonblick, endast denna makt skulle kunna säkerställa en ständig, bred utveckling av revolutionen, en fredlig kamp mellan partierna inom sovjeterna. Så länge en sådan makt inte skapats kan man inte komma ifrån obeslutsamhet, instabilitet, vacklan, ändlösa "maktkriser", de ideliga ministerbytenas konstanta komedi och utbrott både till höger och till vänster.

Parollen ”Makten åt sovjeterna” uppfattas mycket ofta, rentav i de flesta fall, helt oriktigt som ”en ministär av sovjetmajoritetens partier”. På denna djupt felaktiga uppfattning skulle vi vilja gå in mera i detalj.

”En ministär av sovjetmajoritetens partier” innebär att man byter ministrar samtidigt som man behåller hela den gamla regeringsapparaten intakt, en alltigenom byråkratisk, alltigenom odemokratisk apparat, oförmögen att genomföra seriösa reformer, sådana som rentav finns i socialistrevolutionärernas och mensjevikernas program.

”Makten åt sovjeterna” byter att radikalt stöpa om hela den gamla statsapparaten, denna byråkratiska apparat, som bromsar allt demokratiskt. Det betyder att avlägsna denna apparat och ersätta den med en ny, folklig, dvs en verkligt demokratisk sovjetapparat, dvs den organiserade och beväpnade majoriteten av folket, arbetarna, soldaterna och bönderna. Det betyder att ge majoriteten av folket initiativ och självständighet inte bara i valen av deputerade utan också i statsförvaltningen, i genomförandet av reformer och förändringar.

För att göra denna skillnad klarare och åskådligare vill vi erinra om ett värdefullt erkännande, som för någon tid sedan gjordes av Delo Naroda, det styrande socialistrevolutionära partiets tidning. Den skrev, att även i de ministerier, som socialistiska ministrar fick ta hand om (detta skrevs under den beryktade koalitionen med kadeterna, då mensjeviker och socialistrevolutionärer var ministrar), förblev hela förvaltningsapparaten vid det gamla och hindrade hela arbetet.

Det är helt förståeligt. De borgerligt parlamentariska ländernas och i betydande utsträckning också de borgerligt konstitutionella ländernas hela historia visar, att ett ministerbyte betyder mycket litet, ty det verkliga förvaltningsarbetet ligger i händerna på en väldig ämbetsmannarmé. Denna armé är dock fullständigt genomsyrad av en antidemokratisk anda, den är med tusentals och miljontals trådar lierad med godsägarna och bourgeoisin, den är alltigenom beroende av dem. Denna armé är omringad av en atmosfär av borgerliga relationer och inandas bara denna atmosfär. Den är stelad, förtorkad och petrifierad, den är oförmögen att bryta sig ur denna atmosfär, den kan inte tänka, känna och handla annorlunda än på det gamla sättet. Denna armé är bunden av subordinationsförhållanden, genom vissa privilegier som den ”statliga” tjänsten ger, och toppleden i denna armé är genom aktier och banker helt förslavade av finanskapitalet, är i viss utsträckning dess agenter och förmedlare av dess intressen och inflytande.

Det är den största illusion, det största självbedrägeri och ett bedrägeri mot folket att genom denna statsapparat söka genomföra sådana reformer som avskaffande av godsägarnas äganderätt till jorden utan ersättning eller ett spannmålsmonopol osv. Denna apparat kan tjäna en republikansk bourgeoisin genom att skapa en republik i form av ”en monarki utan monark”, såsom tredje republiken i Frankrike, men en sådan statsapparat är absolut ur stånd att genomföra reformer som avskaffar kapitalets rättigheter, ”den heliga privategendomens rättigheter” eller ens allvarligt kringkär eller begränsar dessa rättigheter. Just därför händer det alltid, under alla slags ”koalitions”-ministärer som inbegriper ”socialister”, att dessa socialister, även om några av dem är absolut hederliga, i realiteten blir en tom prydnad eller skärm för den borgerliga regeringen, en åskledare för att avleda folkets indignation från denna regering, ett redskap för denna regerings bedrägeri mot massorna. Så var fallet med Louis Blanc år 1848, detta har sedan dess inträffat dussintals gånger i Storbritannien och Frankrike när socialister har deltagit i ministärer. Så var även fallet med Tjernov och Tsereteli 1917, så har, det varit och så kommer det att bli så länge det borgerliga systemet håller sig kvar och den gamla, borgerliga, byråkratiska statsapparaten är intakt.

Arbetar-, soldat- och bondedeputerades sovjeterna är särskilt värdefulla genom att de representerar en ny, ojämförligt högre, ojämförligt mer demokratisk *typ* av statsapparat. Socialistrevolutionärerna och mensjevikerna har gjort allt, både det möjliga och omöjliga, för att förvandla sovjeterna (i synnerhet Petrogradsovjeten och den allryska sovjeten, dvs centrala exekutivkommittén) till tomma pratkvarnar, som under sken av "kontroll" sysslat med att anta kraflösa resolutioner och önskemål, vilka regeringen med det mest artiga och älskvärda smil lämnat utan åtgärd. Det var dock tillräckligt med kornilovkuppens "friska vind", som förebådade en verklig storm, för att allt som var unket i sovjeterna skulle försvinna för en tid och de revolutionära massornas initiativ skulle börja komma till uttryck som något storslaget, mäktigt och oövervinnligt.

Må alla skeptiker lära av detta exempel ur historien! Må de som säger, att "vi inte har någon apparat för att ersätta den gamla apparaten, som ofrånkomligen tenderar till att försvara bourgeoisie", skämmas över sig själva! Ty denna apparat finns. Det är just sovjeterna. Frukta inte massornas initiativ och självständighet, sätt er tro till massornas revolutionära organisationer och ni skall på alla områden av den statliga verksamheten få se samma kraft, storslagenhet och oövervinnlighet hos arbetarna och bönderna som de avslöjade i sin enhet och sitt utbrott mot kornilovkuppen.

Klentrogenhet mot massorna, fruktan för deras initiativ och självständighet, ängslan för deras revolutionära energi i stället för allsidigt osjälviskt stöd åt den – det är där som de socialistrevolutionära och mensjevikiska ledarna framför allt har syndat. Det är där vi finner en av de djupaste rötterna till deras obeslutsamhet, till deras vacklan, till deras oändliga och oändligt fruktlösa försök att gjuta nytt vin i den gamla, byråkratiska statsapparats gamla läglar.

Ta arméns demokratisering i 1917 års ryska revolution, ta Tjernovs ministär, Paltjinskijs "regerande" och Pesjechonovs avgång och ni skall vid varje steg få den åskådligaste bekräftelse på vad som ovan sagts. Eftersom fullständigt förtroende för de valda soldatorganisationerna saknades, eftersom principen om att soldaterna skall välja sin ledning inte genomfördes kompromisslöst kom kornilovanhängare, kaledinanhängare och kontra-revolutionära officerare i spetsen för armén. Det är ett faktum. Och de som inte avsiktligt vill blunda kan inte låta bli att se, att Kerenskij's regering *efter* kornilovkuppen *lämnar* allt *vid det gamla*, att den *i handling åter bygger upp kornilovkuppen*. Utnämningen av Aleksejev, "freden" med Klembovskij, Gagarin, Bagration och övriga kornilovmän och den milda behandlingen av Kornilov och Kaledin själva – allt detta visar så klart som tänkas kan att Kerenskij i handling åter bygger upp kornilovkuppen.

Det finns ingen medelväg. Erfarenheterna har visat, att det inte finns någon medelväg. Antingen all makt åt sovjeterna och en fullständig demokratisering av armén eller också en kornilovaffär.

Och Tjernovs ministär? Har denna historia inte visat, att varje mer eller mindre allvarligt steg för att verkligen tillgodose böndernas behov, varje steg som vittnar om förtroende för bönderna, för deras egna massorganisationer och handlingar väckte den största entusiasm bland alla bönder? Tjernov var dock i nästan fyra månader tvungen att "köpslå" och åter "köpslå" med kadeterna och ämbetsmännen, som genom oändliga uppskov och intriger sist och slutligen tvingade honom att avgå utan att han hade utträttat någonting. För dessa fyra månader och under dessa fyra månader tog godsägarna och kapitalisterna "hem spelet", de räddade godsägarnas jordinnehav, sköt upp inkallandet av konstituerande församlingen och inledde rentav en rad repressalier mot jordkommittéerna".

Det finns ingen medelväg. Erfarenheterna har visat, att det inte finns någon medelväg. Antingen all makt åt sovjeterna både centralt och lokalt, all jord åt bönderna *omedelbart*, i

avvakten på konstituerande församlingens beslut, eller också bromsar godsägarna och kapitalisterna allt, återupprättar godsägarmakten, driver bönderna till ursinne och kommer att driva det hela till ett utomordentligt våldsamt bondeuppror.

Alldeles samma sak hände, när kapitalisterna (med Paltjinskijs hjälp) omintetgjorde en någotsånär betydande kontroll över produktionen, när köpmännen omintetgjorde spannmålsmonopolet och den reglerade demokratiska fördelning av bröd och andra livsmedel, som hade inletts av Pesjehonov.

Det som nu är nödvändigt i Ryssland är inte att uppfinna ”nya reformer”, är inte att göra upp ”planer” på något slags ”allomfattande” förändringar. Inte alls! Så framställs dock saken, avsiktligt lögnaktigt, av kapitalisterna, av Potresov, Plechanov och alla andra som skriker mot ”införandet av socialism” och mot ”proletariatets diktatur”. I verkligheten är dock situationen i Ryssland den, att krigets exempellösa bördor och olyckor, det enastående och mycket reella hotet om ödeläggelse och svält själva föreslagit utvägen, själva angett och inte bara angett utan även redan fört fram reformer och förändringar såsom något obetingat nödvändigt: spannmålsmonopol, kontroll över produktionen och distributionen, restriktioner för sedelutgivningen, ett riktigt utbyte av spannmål mot fabriksvaror osv.

Alla erkänner att åtgärder av detta slag, i just denna riktning, är ofrånkomliga, och de har redan inletts på många ställen och från de mest olika håll. *De har redan inletts*, men godsägarnas och kapitalisternas motstånd har bromsat och bromsar dem fortfarande överallt, ett motstånd som sker genom Kerenskijs regering (*i praktiken* en helt borgerlig och bonapartistisk regering), genom den gamla statens ämbetsmannaapparat och genom det ryska och det ”allierade” finanskapitalets direkta och indirekta påtryckningar.

I Prilezjajev begrät för inte så länge sedan Pesjehonovs avgång, sammanbrottet för de fasta priserna och spannmålsmonopolet och skrev i Delo Naroda (nr 147):

”Alla våra regeringar har, oavsett hur de varit sammansatta, saknat djärvhet och beslutsamhet ... Den revolutionära demokratin får inte vänta, den måste själv visa initiativ och planmässigt ingripa i det ekonomiska kaoset ... Just här krävs, om någonstans, en fast kurs och en beslutsam makt.”

Så sant som det är sagt. Guldord. Författaren har dock inte tänkt på att frågan om den fasta kursen, om djärvhet och beslutsamhet, inte är en fråga om person utan en fråga om vilken klass som är i stånd att visa djärvhet och beslutsamhet. Den enda klass som är i stånd till det är proletariatet. En djärv och beslutsam makt, en fast kurs av makten är inget annat än proletariatets och fattigböndernas diktatur. I Prilezjajev längtar efter *denna diktatur* utan att själv inse det.

Vad skulle en sådan diktatur innebära i praktiken? Inget annat än att kornilovanhängarnas motstånd skulle brytas och den fullständiga demokratiseringen av armén återinföras och slutföras. Två dagar efter att en sådan diktatur hade upprättats, skulle nittionio procent av armén vara entusiastiska anhängare av den. Denna diktatur skulle ge jord åt bönderna och absolut makt åt de lokala bondekommittéerna; hur kan någon som är vid sina sinnens fulla bruk tvivla på att bönderna skulle stödja denna diktatur? Det som Pesjehonov bara *ställde i utsikt* (”kapitalisternas motstånd har brutits” – så föll Pesjehonovs ord bokstavligen i hans berömda tal inför sovjetkongressen) skulle denna diktatur genomföra och göra till verklighet. Samtidigt skulle de demokratiska organisationer för livsmedelsförsörjning, för kontroll osv, som redan börjat utformas, inte på minsta sätt undanröjas. De skulle i stället stödjas och utvecklas och alla hinder för deras arbete skulle undanröjas.

Endast proletärerernas och fattigböndernas diktatur är i stånd att bryta kapitalisternas motstånd, visa verkligt storslaget mod och beslutsamhet i maktutövningen, säkra sig ett entusiastiskt, oegennyttigt och verkligt hjältemodigt stöd från massorna både i armén och bland bönderna.

Makten åt sovjeterna är det enda, som skulle kunna göra den fortsatta utvecklingen successiv, fredlig och lugn, få den att förlöpa helt i nivå med medvetenheten hos folkmassornas majoritet och dess beslut, i enlighet med folkmassornas egna erfarenheter. Makten åt sovjeterna innebär, att förvaltningen av landet och kontrollen över dess ekonomi helt överförs till arbetarna och bönderna, som ingen skulle våga göra motstånd mot och som genom egna erfarenheter och egen praktik snabbt skulle lära sig att fördela jorden, livsmedlen och spannmålen på ett riktigt sätt.

Undertecknat: *N Lenin*

Rabotjij Put nr 10, den 27 (14) september 1917

V I Lenin, *Samlade skrifter*, 5:e ry uppl, b 34, s 200-207